

פרשת ראה תשפ"ד בעניין בחירה חופשית

דברים פרק יא

(כו) ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: (כז) את הברכה אשר תשמעו אל מצות יקוק אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: (כח) והקללה אם לא תשמעו אל מצות יקוק אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם: ס (כט) והיה כי יביאך יקוק אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונתתה את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על הר עיבל: (ל) הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הפנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מרה: (לא) כי אתם עברים את הירדן לבא לרשת את הארץ אשר יקוק אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה וישבתם בה: (לב) ושמרתם לעשות את כל החקים ואת המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום:

רש"י

(כו) ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה - האמורות בהר גריזים ובהר עיבל: (כז) את הברכה - על מנת אשר תשמעו: (כח) מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת וגוי' - הא למדת שכל העובד עבודה זרה הרי הוא סר מכל הדרך שנצטוו ישראל. מכאן אמרו כל המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה כולה: (כט) ונתתה את הברכה - כתרגומו ית מברכיא, את המברכים: על הר גרזים - כלפי הר גרזים הופכין פניהם ופתחו בברכה, ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה וגוי'. כל הארורים שבפרשה אמרו תחלה בלשון ברוך ואחר כך הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה: (ל) הלא המה - נתן בהם סימן: אחרי - אחרי העברת הירדן הרבה והלאה למרחוק. וזהו לשון אחרי. כל מקום שנאמר אחרי, מופלג הוא: דרך מבוא השמש - להלן מן הירדן לצד מערב. וטעם המקרא מוכיח שהם שני דברים, שנקדו בשני טעמים, אחרי נקוד בפשטא, ודרך נקוד במשפל והוא דגוש, ואם היה אחרי דרך דבור אחד, היה נקוד אחרי במשורת בשופר הפוך, ודרך בפשטא ורפה: מול הגלגל - רחוק מן הגלגל: אלוני מורה - שכם הוא, שנאמר (בראשית יב, ו) עד מקום שכם עד אלון מורה: (לא) כי אתם עוברים את הירדן וגוי' - נסים של ירדן יהיו סימן בידכם שתבואו ותירשו את הארץ:

רמב"ן

(כט) ונתתה את הברכה על הר גרזים - כתרגומו ית מברכיא, את המברכים. על הר גרזים - כלפי הר גריזים, לשון רש"י. ואינו נכון כפי פשוטו, כי עדין לא צוה במברכים. אלא פירושו, כי אני נותן לפניכם דרך ברכה ודרך קללה, וטעם "לפניכם", שתבררו לכם מהן מה שתצו, ואודיע שתהיה לכם הברכה כאשר תעשו המצות והקללה אם לא תקיימו אותן, וזה כאשר אמר עוד (להלן ל טו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע וגוי'. ואחר כן אמר בכאן, שיתנו הברכה הזאת אשר הוא אומר להם על הר גריזים והקללה על הר עיבל, והנה היא נתונה בפה, וכן ונתן אותם על ראש השעיר (ויקרא טז כא), כדברי ר"א: והנה אמר בכאן בדרך האזהרה, שיתנו את הברכה על הר גריזים לברך את העם אם ישמעו אל מצות ה' והקללה על הר עיבל לאמר ארור אשר לא ישמע אל המצות ויסור מן הדרך אשר צוה ה', והיה אפשר שיתנו כל השבטים הברכה וכולם הקללה, או שיאמרו הלויים הכל או איש אחד משמיע לכולם, ואחרי כן שב לבאר שם (להלן כז יב-יד) ואלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים, ואלה יעמדו על הקללה, ואמר וענו הלויים, ופירש כל הענין, כי בכאן מפני אזהרתו אשר אמר ראה אנכי נתן וגוי' הזכיר מקצת המצוה, וחזר לבאר אותה במקומה. ויתכן, שהיה הר גריזים לדרום, שהוא הימין, והר עיבל מצפון, שנאמר (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה:

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.